

Klimat- och
näringslivsdepartementet
(KN2025/02333)

Umeå kommuns yttrande om Naturvårdsverkets delredovisning om genomförandet av EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall

Inledning och övergripande synpunkter

Umeå kommun ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som lämnas i Naturvårdsverkets delredovisning om genomförandet av EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall. Kommunen delar bedömningen att den svenska regleringen behöver anpassas till EU:s förordning och ser positivt på en struktur med tydligt fokus på producentansvar.

Ett stärkt fokus på kvalitet i det insamlade förpackningsavfallet är en viktig förutsättning för ökad materialåtervinning och en mer cirkulär ekonomi. Samtidigt är det avgörande att ansvarsfördelning, finansiering och genomförande är tydligt reglerade och långsiktigt hållbara.

Ansvarsfördelning och samspel mellan regelverk

Den föreslagna strukturen, med ett tydligt fokus på producentansvar, riskerar i praktiken att skapa otydlighet i ansvarsfördelningen på lokal nivå. EU-förordningen reglerar inte fastighetsägares eller kommuners ansvar för insamlingsinfrastruktur, trots att detta är en grundläggande förutsättning för fungerande utsortering enligt svensk avfallsrätt. Umeå kommun anser därför att den nationella kompletterande regleringen tydligt behöver klargöra hur producentansvaret enligt PPWR ska samspela med kommunernas ansvar för insamling och lokala avfallsföreskrifter. Detta är särskilt angeläget när det gäller verksamhetsavfall i blandade fastigheter, där hushåll och verksamheter delar avfallsutrymmen. Det behöver även tydliggöras att kommunens ansvar avser kommunalt avfall och inte innebär ett utökat ansvar för förpackningsavfall från verksamheter utanför denna definition.

Ersättning och ekonomiska konsekvenser

Det är avgörande att kommunerna fullt ut ersätts för det insamlingsarbete som utförs inom ramen för producentansvaret. Ersättningssystemet måste vara förutsebart och ta hänsyn till de faktiska kostnader som uppstår. Kvaliteten i det insamlade materialet påverkas inte enbart av kommunernas informationsinsatser och hantering, utan i hög grad av producenternas materialval och märkning. Producentansvaret bör därför omfatta såväl produktutformning som tydlig sorteringsinformation.

Offentliga miljöer

Delredovisningen behandlar främst rättsliga och administrativa kompletteringar, medan insamling av förpackningsavfall i offentliga miljöer inte analyseras närmare.

Gator, torg, parker och kollektivtrafiknära lägen är centrala platser för konsumtion av förpackade produkter och därmed för uppkomsten av förpackningsavfall och nedskräpning. I praktiken är det kommunerna som ansvarar för insamling och renhållning i dessa miljöer.

Umeå kommun vill understryka behovet av att det fortsatta arbetet tydliggör hur producentansvaret ska bidra till finansiering och utveckling av insamlingssystem även i offentliga miljöer, så att inte nya krav leder till otydliga eller obalanserade åtaganden för kommunerna.

Farligt förpackningsavfall

Umeå kommun tillstyrker förtydligandet av reglerna för farliga förpackningar, men ser behov av ytterligare klargöranden kring hantering och ersättning.

Farligt förpackningsavfall måste hanteras och ersättas utifrån sitt tidigare innehåll och de behandlingskrav som följer av detta, inte enbart utifrån förpackningens vikt eller materialslag. Behandlingskostnader varierar kraftigt beroende på farlighetsgrad, vilket behöver återspeglas i ersättningsmodellen.

Behov av flexibilitet

Den föreslagna regleringen är i flera delar detaljstyrd. Umeå kommun förordar en mer målstyrd reglering med tydliga krav på säker mottagning och hög materialåtervinning, men med handlingsutrymme för lokala och regionala lösningar. Ett visst utrymme för flexibilitet är nödvändigt för att möjliggöra ändamålsenliga system utifrån lokala förutsättningar och för att främja fortsatt utveckling inom avfallshanteringen.

Hans Lindberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Elin Pietroni
Stadsdirektör